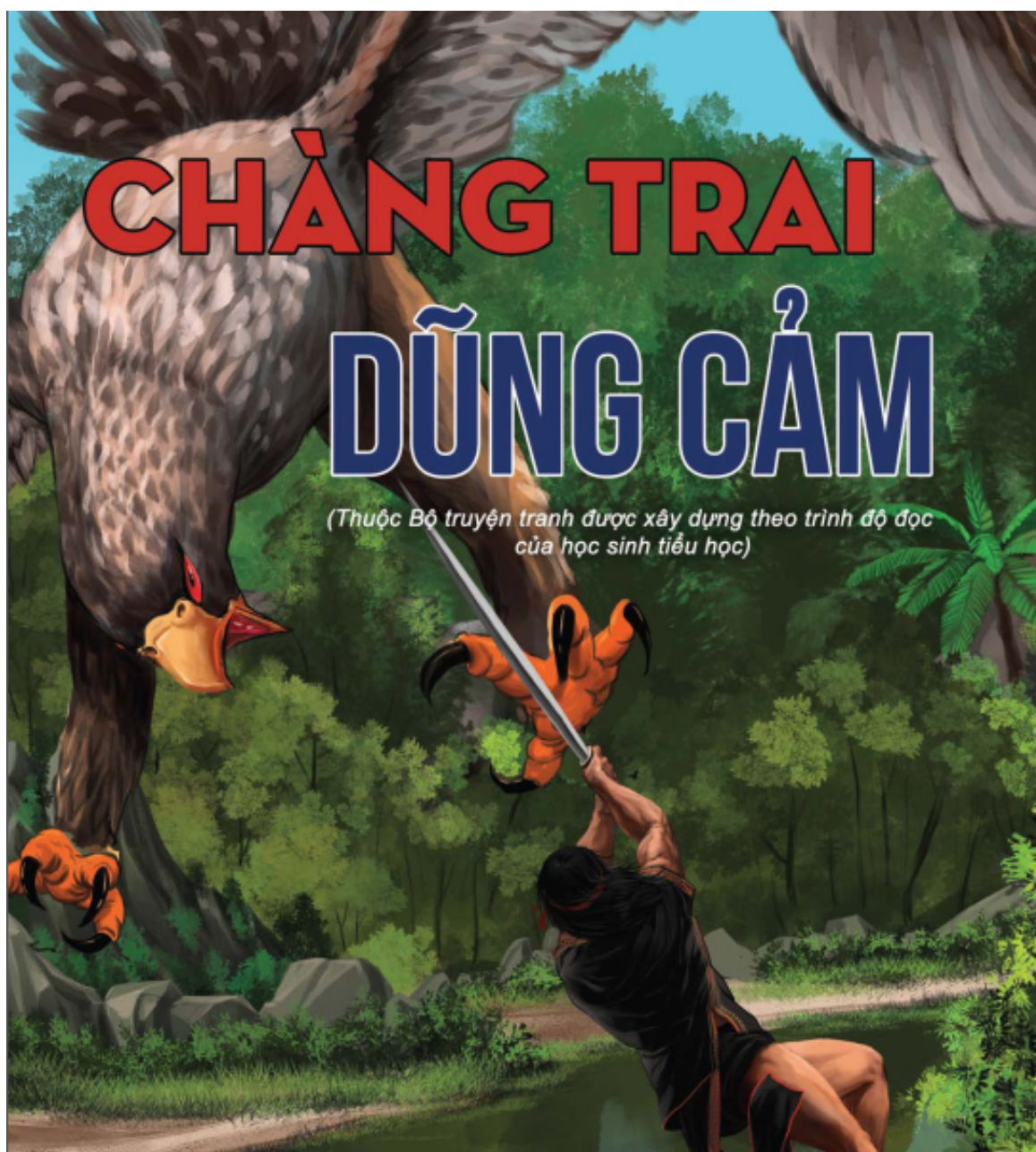
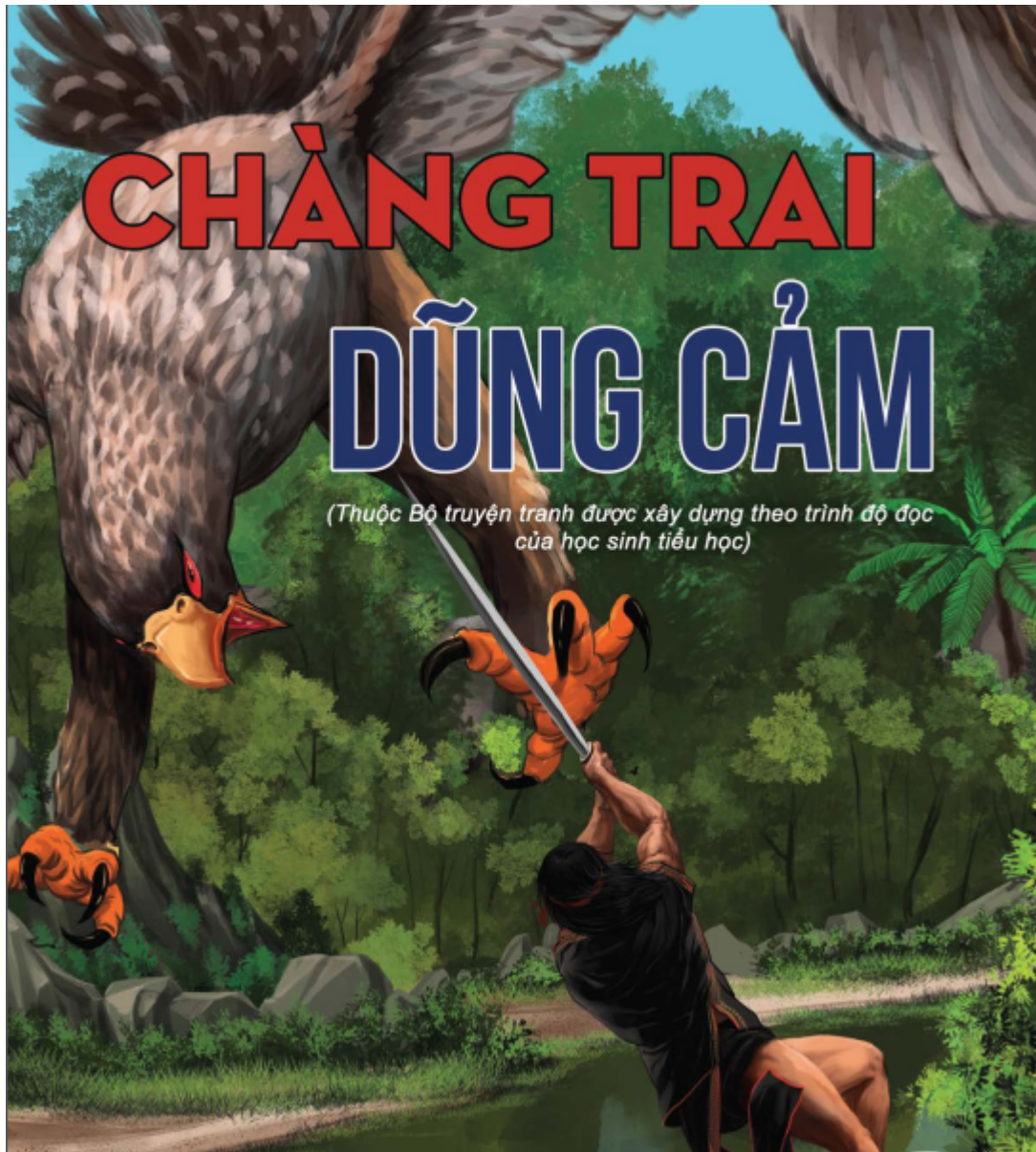

‘BOK TÔDA|M KH^N PRAN

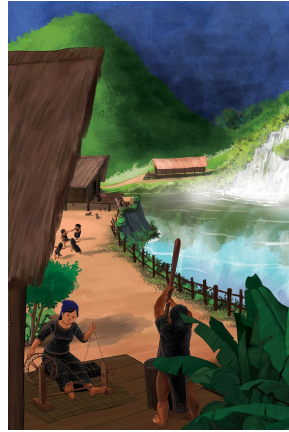
‘BOK TỜ DA|M KH^N PRAN

Biên tập nội dung: Trương Thị Bích Châu

Thiết kế sách: Đỗ Việt Khải

Trình bày bìa: Võ Thị Như Ngọc

Hla ar toblơ\đei dờng UNICEF Việt Nam huang tởgu\m pa\ng hnam khoa học Giáo dục Việt Nam.

Sơ\ki, đei m^nh pôm pølei erih sô| sôn pa\ng...Hơnih ma\ noh đei đak krong pa\ng hơbuh jro\m dih ba\l. Hơnih ma\noh đei mir pøta\m hơ'bo, 'bum jing hơ 'nê| bri kơmro\ng. R^m 'nu lờ\m pølei erih sô| sôn, ba\t dih ba\l. Lu tởda\m ga kơ bô|k loa, đe hơdruh tanh brai rợgei. Ah kơma\ng, lờ\m hnam rông, đe hơioh pa\ng đe kra\hơ'mon. Pờra\gah lu kon kh^nh phan lờ\m pølei. Dôm mu noh sang pơlôch kon kie\k 'mê| sớđo\k, sang 'nha\k tởdronh erih sô| sớnhêp kơ kon pølei.

Khei puih sɔna\m ma\noh, rang bri blang jâp ja\.

‘Bo\’r ch^ng chêng ang kɔnhang toba\t pɔyan choh choi truh, pɔtɔm pɔyan ngôì sô|. Ang u\’nh lɔ\m hnam rông b^ la yɔ pa\t. Sik tɔm b^ layɔ hro\.

R^m ‘nu tɔrôp ti hɔxuang da\r u\’nh. Ka\n ha\p hat hɔp^nh đei m^nh pɔyan ‘lɔ\ng ro\.

Ka\n ha\p hɔp^nh đei ‘mi tô| hɔnɔ\ng. Ka\n ha\p hɔp^nh a\n kɔ hɔ’bo đei lɔ ga\r, ‘ba hɔtha\m rang rɔgeh.

Ka\n ha\p soi hɔp^nh yang đak krong, yang đak thong dim rɔnim.

Ka\n ha\p soi hɔp^nh a\n kɔ lu kon kie\k ‘mê| sɔ đok juer hɔtaih dɔ\ng pɔlei.

M^nh pơ gê ma\ai, tô| ang tởdah chra\tơ pơlei. Dơ\ng hnam rông, 'bơ\r ch^ng chêng re kơhang, kra\pơlei krao tởkơi kon pơlei truh. 'Bơ\t kon pơlei sang truh tơm, kra\ pơlei ha 'bơ\r pơma:-Yơ\ng ầu pơlei bơ\ng song iơ\k m^nh 'nu nge 'nao rơneh. Sang jing kon dra\nglo lơ\m pơlei ma\ ầu kơ'na athei đ̣ei tởdrong lu\i ngua pa\ng đ̣ei đ̣on bơnôh kh^nh pran. Đ̣ei jởhngơ\m pran thoi kla, thoi chơgơu. Duh đ̣ei hơnih rơmuơ\ng ja\ng thoi 'bih, thoi kla\ng. Đ̣ei 'bar to\ jơ\ng kơdơ\u hme\ng thoi j^l, juei. Dơ\ng je\kra\pơlei, me\ ba\ 'bok ie\yơp 'na\sơ| sôn. Bre ha\p bơnê kơ yang sang a\ng kơ bre ha\p đ̣ei m^nh 'nu kon pran ja\ng.

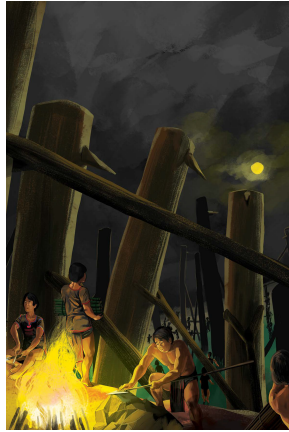
R^m 'nu adoi wih kơdih tơ hnam tơ 'ngla. Lêh tơhu\m 'bok ie\đe pơm kota\ah je\hơbuh ro sớxuih. Kra\polei tơ k ơi yang đak krong, yang kông wih wa\kơna\l muh ma\t pa\ng pring wei 'bok ie\. R^m 'nu hơdoi rơva kơ\l 'bok ie\ pa\ng tho\thơ\u dôm nơ\r 'lơ\ng truh tơ 'bok ie\. 'Bok ie\tep lơ\m kơpang ti me\. Muh ma\t hla\ng tồdah, 'bơ\r ha\p 'na\sồ\ sôn, ma\t tồdah thoi sớnglồ\ng. Na\ng 'bok ie\bu duh khan:" ha\p j^ m^nh 'nu kon đ^ đầ\ng lơ\m pồlei bớ\ng boih. B^ đũnh ha\p gồ lơ\ng la\i thoi 'bơ\r kra\pồlei sang tho\thơ\u boih!"

B^ pu\ n, 'bơ\ t to\ k pêng sôna\ m, 'bok ie\ poti ba\ . Đ^ kon
pôlei sang ba\ t pa\ ng tồgu\ m bre me\ kon. Yor noh, 'bok ie\
jua\ t tồje\ pa\ ng klủ kớ đê kon pôlei. Khei 'na\ r
b^ mah me\ ch ga\ n hloh, 'bok ie\ tih wồ\ jing m^ nh 'nu
tồda\ m tih kớjung, pran ja\ ng. Ha\ p đêi 'bồ\ r hat hay hôi kớ
đêi. Layơ ha\ p ha 'bồ\ r hat kớ' na kon sem lờ\ m bri duh
the\ ng tha\ p. Kon ka lờm par tồmo duh dờng pa\ đêi glời
ma\ tồpồl juei duh dờng pa\ đêi yak bồ\ k. 'Bồ\ r hat ha\ p
pờm kớ r^ m 'nu bồ\ k jang tồ mir duh pồya\ m kớ gleh
hrat. Ha\ p duh đêi kớ kra\ pôlei tồ' bồh a\ n gah tồdrong gờh cha\ bồ\ k lua.
Mờnhang lua pờnah rồgei, cho\ ng ha\ p
b^ layơ pờnah lu kon kie\ k 'lờng dim rờnim. J^ l, juei lờ\ m
bri na\ ng ha\ p thoi m^ nh 'nu bồ\ jua\ t. Ka\ n ha\ p tồje\ , hờnul
pa\ ng 'bok tồda\ m r^ m ha\ p bồ\ k tồ bri.

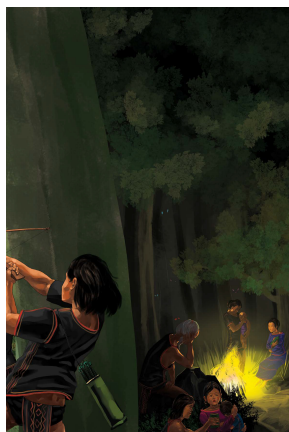
Tơdrong erih oei sônêp sô| sôn b^ mah ê đêi sar bar truh. Đêi m^nh pôm sem chrih b^ le\dơ\ng yơ truh. 'Bar to\ pơna\r ha\p tởblang đơ\p đ^ m^nh pah ble\nh. Ha\p pa\r truh tởyơ, bri 'long tởgrê tởkơ\l tở noh. Tở 'ngơih jở\ng ha\p tih pa\ng pơhar thoi sa\ng. Dơ\ng kơ'nhu\ha\p pa\r wơvu\ng jur tở pơlei. Lơ hnam đê tởpai\, lơ 'nu trơ\kơ ha\p rôp 'nha\k. 'Bơ\r nhơ\m hmoi pơkleng pơkla\p jở\p kơ pơlei. Bu duh sa ra 'yu\krê.

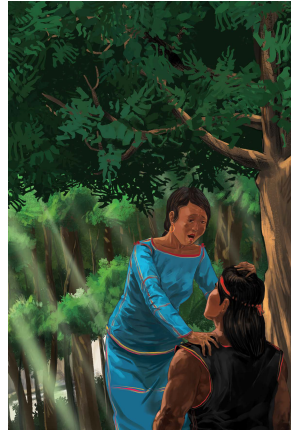
Kra\pølei athei r^m 'nu kòdø\lu ôn lờ\m bri 'yu\kø sem
hnha lai\l. Dôm mu tòda\m kh^ n pran noh oei lờ\m pølei
pøja\ng køcha\ng wa\pølôch sem. Lờ\m kø ma\ng ka\ n ha\p
pøge\ng røno\lu khong wa\blah sem. Khêl ðao, \'mrø\m
hra\køcha\ng j^t pat ma\han. Lờ 'long tih tih sir pødø\ng
jø\p ja\l. Dôm mu 'na\k hro\ng ðe 'na\k jø\p hønglah. Lu
rønoh wa\oei gah duh bø\pøge\ng d^ . Sang rø no\ðang
tôm tở drong, ka\ n ha\p hoxong dih ba\l gak pølei.

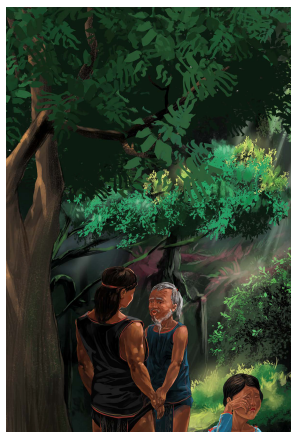
Tro\thoi ka\n ha\p t\che\ng, sem 'mê\ 'ma\k pa\r ki\lai\trong
đêl pa\r truh. 'B\ot ha\p lia jur h\h'nê\ p\lei, ha\p sang tro\
t\hla\k m^nh p\om h\đong tih. Lu 'm\m hra\, goi tak j\p
k\ pah s\ra\ s\ra\ pa\r truh. Lu 'long tih r\du\ng r\da\ng
t\k\l. Sem h\bur k\'na ha\p p\p\ih t\utuh p\na\r krup
kre\nh. Ha\p blu\ng h\đong t\ple\ng k\na ha\p klaih t\
h\gah. Đe t\ da\m kh^nh pran duh t\blah p\ôch pa\ng
sem hloi. Cho\ng khong t\ blah ka\n ha\p duh b^ ke\wa\
p\ôch sem d^. L\ 'nu tro\k\ ha\p chu\p k\bach. Kon
p\lei t\prah t\pr\ng.

Tro\sem 'mê| kơn^ tở 'yu\, kra\pølei athei 'nha\k kon pølei
bô|k cha\hơnih nai wa\gờh erih. Tu\k lê| gah ro\ng dôm
hơnih sang jua\t jue dôm ja\l bởngai, ka\n ha\p pơtơm
pợjing tơm tởdrong 'be\nh kỡ tởnap tap. Ka\n ha\p bô|k
kho\m lah kho\m lah pôm 'bôh bri kômro\ng ma\ng mu ri
đùng rai kởdro\ng. Lu kon kie\k 'mê| 'ma\k chop kiở\ju\m
da\r ka\n ha\p. Pơngot pa\ng tởnge\t rai đùng ka\n ha\p rai
pa\ke\l. M^nh 'bar na\r dờng ro\ng đê\ch so\k 'bok kra\pølei
mah bôk kok, 'bar pah ma\t 'bok duh hua\ng jru\đ^ . R^m
ma\ng, kra\pølei oei je\tởnuh u\nh gak wa\đe kon pølei
gờh tep. 'Bơ\t 'na\r sang tởdah, kra\pølei 'nha\k đe kon
pølei bô|k dờng. Klaih noh khong sa ka\n ha\p duh gia\m
wa\đ^ . Pơngot hrah, j^ ja\n pỡ'mat. R^m 'nu bu duh pa\ke\l.

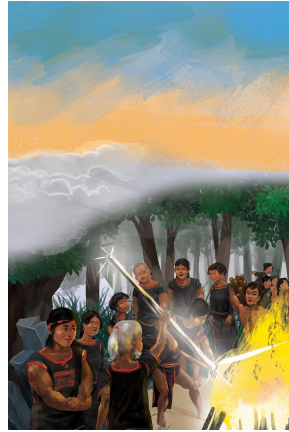
‘Bôh tôm tởdronđ thoi noh, ‘bok tởda\\m kho\\m wa\\pởlôch sem ‘mê| kỡn^ noh. Kởtởng leng kỡn hỡp^nh phep, me\\ bởn le\\ch đak ma\\t, khan:- Kỡn wa\\pởlôch sem yua kỡ kỡn pởlei, me\\b^ pởgởt. Cho\\ng ‘yu\\jởhngỏm kỡn b^ ke\\ kỡ sem. Kỡn athei jởm kra\\pởlei hỡp^nh nỡr pở’nu|k. ‘Bok tởda\\m jởm kra\\pởlei pởra\\tôm tởdronđ ma\\ha\\p wa\\ pởm. Kra\\pởlei ‘la\\n the\\ng klaih kỡnoh khan:-^nh lỡ le\\ kỡn sang da\\p đon wa\\gu\\m kỡn pởlei. Cho\\ng kỡn kie\\k ‘mê| kỡn^ ma\\noh tih krủp pa\\ng pran hloh kỡ kỡn hre\\ng rỏbởu ‘ma\\ng...

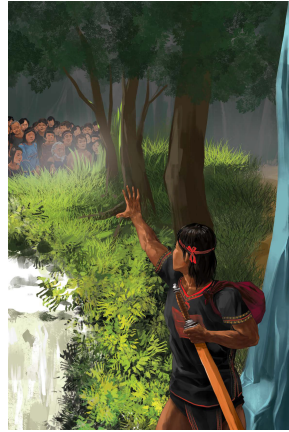
Kra\pølei khan:- ^nh k ơ tởng đē kra\sơ\pơ ra\lai\thoi âu
đēi m^nh pôm mam s^t tởpa\ . Khul mam ma\noh đēi tở
kơpal kông kơjung ma\môn. lo\k lu mam ma\noh bở
đao ha\p gô ke\jra\dởt dôm khul pran kơyôh. Cho\ng
trong bô\k truh tở noh 'yu\yêr jat. 'Bok tở da\m tở:- Ở kra\
pølei, 'yu\yêr dang yở kon duh b^ 'yu\ . Kon sang khan
wa\pơlôch sem gờh gu\m kon pølei bởn.

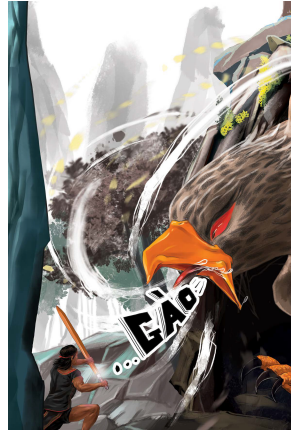
Hmach tởlah me\kra\pa\ng tởm kớ bởl, 'bok tởda\m bởk.
Ha\p bởk kớ\trong ma\kra\pởlei tởhlở\u. Ha\p bởk kho\m
kho\m,. Ha\p ga\ng hloh dỏm to\đak thong ro sỏxuih
kỏdraih. Dỏm to\hởbuh 'mẻ|. Bri kớ mớ\ng gl^p gla\p,
sỏla 'nhueng to\t plang hỏkar ha\p. Lu khul kon kie\k
sỏđỏk 'mẻ| mớn 'bởu hỏyuh bởngai bởk hnha tở ha\p.
Chỏng gỏnỏm kớ đỏn hỏbe\ch pa\ng kh^p pran, ha\p ga\ng
hloh tởm tởdrong. Ga\ng dỏm ma\ng gleh hrat, 'bok tở da\m
bởk truh tở kỏng kỏjung đ^ đả\ng. Tở'ngir ma\t ha\p, mam
s^t oei kỏta\ah 'ngir ma\t ha\p le\ch ang drẻ dra ma\t 'na\r
chra\l. 'Bỏh thoi nỏh đẻl j^ rỏbỏp rỏba\p pa\ng gleh gla\ng pa\r hiong đ^.
Che\p mam s^t lỏm ti, mớn hỏyuh tỏ| pa\r
le\ch mu\t jỏp hỏkỏu ha\p. Dỏng nỏh ha\p mớn đẻi
jỏhngỏm pran hloh hẻ\ng 'ma\ng.

Đ^ kon pølei sô| sôn song io\k 'bok tōda\m wih tō pølei.
Kra\pølei khan:- Ở ie\m đē kon pølei! Be\na\m song io\k
kon ma\bơ\ n ba\t kōdih. Ha\p sang io\k đēi mam s^t wih
truh tō hnam. Dơ\ng âu tō 'ngir b^ đēi kon kie\k ma\yơ
gơh pai\ha\p. Noh j^ gơnơm kơ yang đak krong, yang
kông pring wei. Hơp^nh bơnê tōm kơ yang sang pring
wei m^nh 'nu kon ma\nhôn ba\t kōdih. Ở kon pølei! Athei
soh kơnu\k u\nh ma\tih hloh dơ\ng wa\hơjơ\m đao!

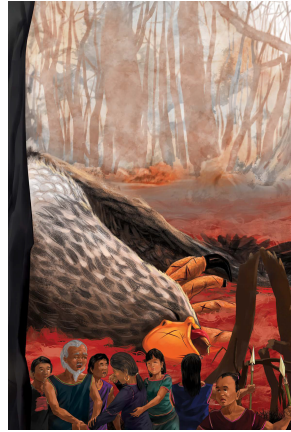
R^m 'nu hoj\m đao pla\t na\r pla\t ma\ng b^ podei. Đ^ đā\ng m^nh bōnh wa\polōch sem. Po hōtuch đao yang duh sang hoj\m klaih. Kra\polei soi kơ yang đak krong, yang kōng wei wer 'bok tō da\m. Klaih noh kra\polei tang ma\t kon polei a\ n kơ 'bok tōda\m đao. 'Nō\ng ti 'bok tōda\m, kōta\ai le\ch ang dō\ng dra\ng. Đ^ kon polei tōra phe pai 'nu\ng m^nh hōnu\ng por tih a\ n ha\p che\p 'nha\k. Hmach tōm kon pōlei, 'bok tōda\m wa\blah sem.

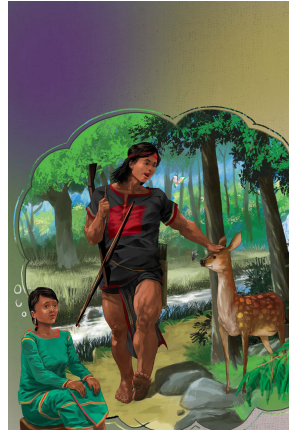
Ga\ n hloh d\ om na\ r d\ om ma\ ng, 'bok t\ da\ m p\ t\ om cha\ 'b\ oh h\ onih sem oei. Noh j^ m^ nh p\ om k\ ong p\ da 'yu\ y\ e\ r pa\ wa\ . Sem oei tep l\ o\ m par t\ omo jru\ . H\ o yuh ha\ p dui j s\ hng s\ m p\ om k\ o j\ o\ p h\ onih ki\ o\ noh h\ odoi t\ dro\ d^ \ d\ a\ ng. 'Bok t\ o da\ m che\ p \ d\ ao ko\ ja\ p plo\ ng mu\ t l\ o\ m h\ onih sem tep pa\ ng t\ o ke\ ch deh. 'B\ o\ r ha\ p t\ o ke\ ch p\ om k\ o sem ko\ dra\ t ri\ u. 'B\ o\ u m\ om h\ oyuh bo\ ngai. Ha\ p blu\ ng to\ pa\ t le\ ch d\ o\ ng 'b\ o\ r h\ o\ lu\ ng. Na\ ng 'b\ oh 'bok t\ da\ m, sem p\ t\ om \ d\ uk t\ o' ngioh ko\ jung wa\ ko\ lu\ ng.

Bre 'bok tɔdɑ\m pɑ\ng sem tɔblɑh krɯp kre\neh. Ple\neh teh
mɑ\ng mu đ̣^ đ̣ɑ\ng. Đ̣^ m^eh pah ḍeh teh 'nhui glu\ng
gla\ng. Ḍom mu thong đ̣ak dreo tɔke\ch hɔtɑ\m jɔhngɔ\m
prɑn kɔ 'bok tɔdɑ\m. Gɑ\neh loh tɔpɔh nɑ\r tɔpɔh mɑ\ng.
Bre hɑ\p duh oei tɔ blɑh b^ đ̣ei bu chiu\kɔ bu. Lɔ\m
hɔkɔ\u sem dang ɑ\i oei pɑ\m^eh p̄m tɔ'ngiɔh p̄m
'mɔ\m hɑ\p. Jɔ\p hɔ kɔ\u 'bok tɔdɑ\m duh 'be\neh p̄m
hɔbur hɔbɔ\u. 'Bɑ\neh, đ̣ei m^eh 'mɑ\ng sem k ɔ lu\ng tɔ
'bok tɔdɑ\m, 'bok tɔdɑ\m srɑng đ̣ɑo tɔdɔrɑ\ng sem. Rɔpie\th
đ̣ɑo kial p̄ih 'bet tro\kɔtɔh sem. Hɔdre\l nɔh tɔ'ngiɔh
'nhueng p̄hɑr pɑ\ng hɔkɔ\u sem duh hɑ\ng k tit hɔkɔ\u
'bok tɔdɑ\m

Poham 'bok toda\m pa\ng poham sem ro truh tơ đak krong. Đak krong blôk kơmluh 'brê 'be\neh m^nh pah krong sa\seng. Heo truh tơ hơnih, đe kon polei b^ 'bôh 'bok toda\m pa\ng đao ha\p pôm 'bôh hơkơ\u sem hơ'nê\ đak 'brê ro kơdraih. Kra\polei khan:-Ơ đe kon polei kon ma\bơ\h ba\t 'mêm kơdih pa\đei boih. Ha\p sang blơ\akơ\u lơ\m 'nhe\t 'long, krong thong, bri kông o\u boih. Ha\p sang chui\lôch yua wa\'nha\k a\h kon polei bơ\h đei tơ đrong erih sônêp. Bơ\h hơ\k ơ k ơ ha\p. Dơ\ng o\u tơ'ngir, ha\p gô erih lơ\m đon bơnôh bơ\h ling lang.

Me\`bok tɔda\m ol sɔ'ngon. Ya\ba\t lai\`bo\t kon 'nao rɔneh. 'Bok ie\oei
lɔ\m kɔpang ti me, ga\r ma\t tɔdah thoi
sɔnglo\ng. Ya\ba\t 'bɛr ha\p hat. Ya\ba\t 'bɔh mɔi ha\p 'ba\k
hra\bɔ\k hɔbal hɔbe\ch hɔ'nɛ\ bri kɔng...Mɔnhang he\l
sɔ'ngon, cho\ng ya\hɔ\k ɔ kɔ dih kɔlih m^nh 'nu kon kh^nh
pran sang lɔch yua wa\do\ng kon pɔlei. R^m na\r ɛ
hɔdruh tɔda\m lɔ\m pɔlei hɔ'blih dih ba\l pu\`long u\nh, pu\
ɛak , chɔng muih, choi pɔta\m 'bum hɔ'bo gu\m ya\. Ka\n
ha\p pɔ ra\lɔ tɔ drɔng sɔ\ pɔm k ya\da\`biɔ\ba\t kɔ kon.

Duh dơng noh, kon pơlei đêi tởdronđ erih sỡnêp. Ah
hỡnih 'bok tởda\\m lờch hon m^nh pôm tởm 'long chrih.
Tởm 'long pran ja\\ng pa\\ng hme\\nh tih thoi hlờm. B^ đũnh
dờng a\\i hla sang đêi sỡdrai yup. Rang blang r^m hỡ'bu\\l
kok kỡ buớh, 'bỡu phu jỡp tởring. Rang ruih, lỡ\\m 'long
'be\\nh pôm plei tởdu\\l tởda\\l. Lu pỡyul plei pởda nhỡk
mỡnha\\'bỡt đũm jing mau 'brê. 'Bỡt sap lei, r^m 'nu mỡn
thoi ph^ bỡk jỡp hỡkỡu.

Kovah teh ma\noh j^ kovah Tây Nguyên dang a\i. Teh Tây Nguyên dei mau 'brê chrih jat. Wa\potih, noh j^ mau pơham 'bok toda\m kh^ n pran sang lu\k lờk pa\ng đak krong 'bơt polôch sem. Gah tơm 'long chrih ma\noh dang a\i đe hơna\ n j^ tơm ka phê. Noh j^ khul tơm 'long dei jờhngơ\m pran, j^ wa\potih kơ hơnih teh 'brê ơu. R^ m ma\ng lờm rông, đe hơioh duh oei pa\ng đe kra\hơ'mon. Tơdrong pơra\gah dôm mu kon kh^ n pran lờm pơlei gah Trường Sơn hongôl.

Some rights reserved. This book is CC-BY-4.0 licensed. You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, all without asking permission. For full terms of use and attribution, <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>